

2011

€ Fininfo -be €

“De uitdagingen van onze generatie”

Deel 3: Global Water Shortage

- 1) Intro
- 2) Over water...
- 3) Ontstaan van waterschaarste
- 4) Het probleem
- 5) Voorbeelden van waterschaarste
- 6) Economische impact
- 7) Oplossingen
- 8) Conflicten
- 9) België
- 10) Beleggingsopportuniteit?
- 11) Epiloog

Andere Rapporten

- Global Aging: voor meer info: [Klik hier](#)
- Peak Oil: voor meer info: [klik hier](#)

Auteur: Ronald Hendrickx
E-mail: ronald.fininfo@skynet.be
Website: fininfolblog.wordpress.com

1. INTRO

Vergeet de economische crisis, [het energievraagstuk](#), [de vergrijzing](#) en de klimaatopwarming. Waterschaarste wordt hét probleem van deze eeuw. We staan op de drempel van een waterbankroet, met geen enkele mogelijkheid om onze schuld terug te betalen. Niet een tekort aan olie maar een tekort aan water dreigt de wereldeconomie te ontwrichten.

Er staan nogal wat uitdagingen op onze agenda voor de komende decennia: een voedsel- energie- en een klimaatcrisis, het indijken van de bevolkingsexplosie, het veiligstellen van de economische groei en van onze veiligheid. En er is één link die ze allemaal verbindt: water.

We hebben een eeuw lang grandioos boven onze 'waterstand' geleefd.

Veel leesplezier.

2. OVER WATER...

Er is één geweldig voordeel aan water: water geraakt nooit echt op. Vandaag hebben we op onze planeet exact hetzelfde volume water als ten tijde van de dinosauriërs of Julius Caesar. Het water in het glas op mijn bureau stroomde door rivieren en lichamen, in een zich eindeloos hernieuwende cyclus van verdampen en weer neerslaan.

Het is moeilijk te vatten dat de aarde, de blauwe planeet, kampt met waterstress. Maar ons beeld van de aarde is misleidend. Slechts 2,5 procent van alle water op aarde is zoet water en dus bruikbaar voor de mens. Daarvan zit bijna 70 procent vast in ijskappen, gletsjers en de permafrost. Mens en dier kunnen dus maar teren op 0,75 procent van alle water op de planeet. Het gros daarvan is opgeslagen in ondergrondse waterbekkens.

Er moet meer onderzoek gedaan worden naar manieren om de landbouwoogsten te vergroten en tegelijkertijd water te besparen. Een ander advies is om de waterprijzen te verhogen, zodat de kosten en de waardes ervan beter zichtbaar worden.

3. ONTSTAAN VAN WATERSCHAARSTE

En overvloed aan water, in combinatie met nieuwe gewassen en meststoffen, voedde de voorbije zestig jaar de groene revolutie, die een verdubbeling van de landbouwoogst en daardoor ook van de bevolking met zich meebracht.

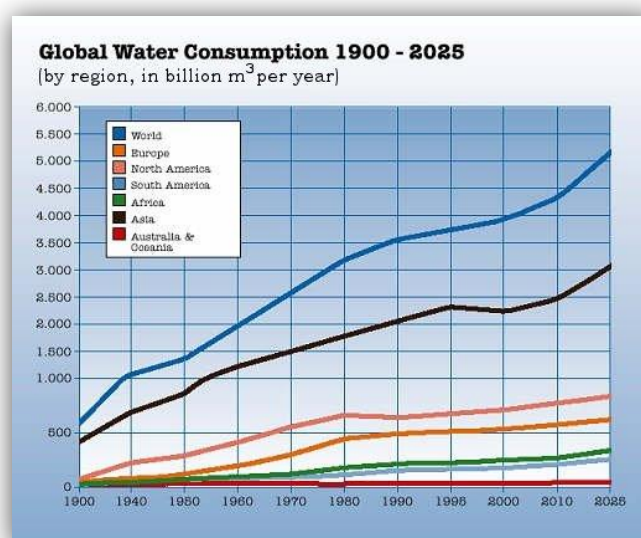
Overconsumptie van water tegen bodemprijzen heeft een waterzeepbel gecreëerd die onze landbouw en economie artificieel opblies. Decennialang hebben we onze watervoorraden zonder erbij na te denken verspild. Maar stilaan komt de bodem van de put in zicht.

Onder druk van de bevolkingsgroei gaan landen ertoe over om meer landbouwgrond in cultuur te brengen, in een poging om hun voedselzekerheid veilig te stellen. Ze komen zo in een [malthusiaans scenario](#) terecht, waarbij er voor de uitbreiding van het landbouwareaal in toenemende mate beroep wordt gedaan op marginale gronden die in een eerder stadium niet geschikt geacht werden om in cultuur te brengen. Deze gronden brengen van nature minder op omdat de bodemkwaliteit slechter is of omdat de bodem te droog is. Om de grond toch in cultuur te brengen en om de gewenste opbrengsten te realiseren, wordt er daarom veel meer dan anders gebruik gemaakt van kunstmatige bemesting en irrigatie. Met alle gevolgen van dien zoals uitputting van de bodem en woestijnvorming. Maar ook uitputting en vervuiling van de steeds schaarser wordende watervoorraden.

De concrete gevolgen van de geleidelijke opwarming (door de uitstoot van CO²) van onze planeet zijn onmogelijk helemaal te voorzien. Implicaties voor de bestaande ecosystemen zijn echter onvermijdelijk. Het klimaat verandert en wijzigt de bestaande weersomstandigheden. De gevolgen hiervan kunnen drastisch zijn: droogte, overstromingen, enz. Het beheer van de lokale watervoorraden en het beheer van de watersystemen moeten, met het oog op overleving, grondig en dringend aangepast worden aan de nieuwe omstandigheden.

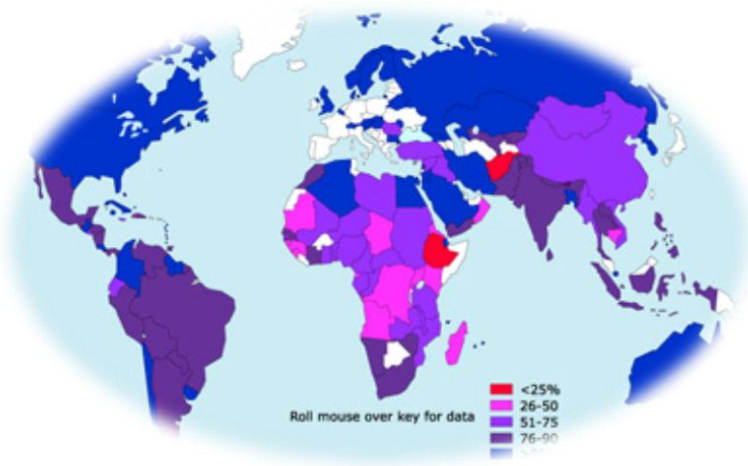
4. HET PROBLEEM

De verwachting is dat het waterverbruik de komende 20 jaar met 50 procent zal toenemen. De consumptie per persoon – zowel direct als indirect – stijgt merkbaar, een effect dat wordt versterkt door de groei van de wereldbevolking. Want iedere extra mond betekent een extra hoeveelheid water die nodig is om de basisbehoeften te vervullen: eten en drinken, hygiëne, andere huishoudelijke behoeften. De vuistregel is: hoe hoger het inkomen, hoe groter de hoeveelheid water die nodig is voor het pakket aan basisbehoeften. Daarnaast hebben we te kampen met verschillende problemen zoals watervervuiling in al haar vormen, de uitputting van de waterhoudende grondlagen, het indammen van rivieren en de gevolgen van de klimaatverandering.

Het Wereld Economisch Forum (WEF), dat in 2009 een alarmerend rapport schreef over de waterschaarste, waarschuwt dat de zeepbel op het punt staat te barsten. 'In delen van China, het Midden-Oosten, in het zuidwesten van de Verenigde Staten en in India is het al zover', stelt het WEF. Daar zakken de grondwatertafels met meer dan een meter per jaar. Het vat raakt leeg. Zeventig van de grootste rivieren ter wereld - waaronder de Colorado, de Ganges, de Jordaan, de Nijl en Tigris en Eufraat - zitten aan de maximumgrens van wat ze kunnen leveren aan irrigatiesystemen en drinkwaterreservoirs. De Chinese Gele Rivier rest maar 10 procent meer van haar natuurlijke stroom. 543 middelgrote- en grote Chinese meren zijn verdwenen, uitgeput door irrigatieprojecten.

Het geschetste toekomstbeeld oogt somber: hongersnood, ontwrichting van de wereldeconomie, oorlogen om water en massale migratie zullen in een broeierige 21ste eeuw ons deel zijn. Daarmee vergeleken was de financiële crisis maar een opwarmertje.

Sinds de Romeinen is de wereldbevolking vermenigvuldigd van 400.000 tot ongeveer 6,7 miljard, met 8 miljard in het vooruitzicht tegen 2025. Tussen 1900 en 2000 verviervoudigde de wereldbevolking, maar het watergebruik steeg met een factor negen. De wereldwijde voorraden raken veel sneller uitgeput dan ze zich kunnen herstellen.

Het waterprobleem is voornamelijk het feit dat er in meerdere regio's op aarde te veel mensen wonen waar te weinig water aanwezig is (*zie bovenstaande afbeelding: % bevolking met toegang tot bruikbaar water*). Wat er nu nog aan water is, wordt opgebruikt en wat overblijft is een steeds verder verdrogende natuur waarin steeds minder wil groeien en waar de bodem dus ook steeds minder geschikt wordt voor landbouw of levende natuur.

Het andere probleem is dat we tegenwoordig energie zoeken in juist heel afgelegen gebieden. Het feit dat de streken afgelegen zijn, heeft vaak ook weer te maken met het gebrek aan water. Om energie te kunnen verkrijgen vanuit boringen of mijnbouw is vaak ook veel water nodig. Ook dan is het toenemende gebrek aan voldoende water een probleem. Geen water, geen energiewinning.

Daarbij helpt het ook niet dat door ontbossing en steeds meer landbouw de natuur zelf ook steeds minder in staat is het regenwater in de bodem vast te houden. Landverschuivingen zijn het zichtbare en kostbare gevolg.

5. VOORBEELDEN VAN WATERSCHAARSTE

Niet een teveel maar een tekort aan water wordt op termijn het grootste probleem van Pakistan. De watervoorraad in het land is geslonken van 5.000 kubieke meter per jaar in 1947 tot amper 1.000 m³ vandaag. Het wordt door de Verenigde Naties bij de gebieden met een hoge waterstress ingedeeld. De Indus, ooit een onuitputtelijke blauwe ader, bereikt de grootste delen van het jaar de zee niet meer. Binnen vijftien à twintig jaar zal het tekort aan water een permanente obsessie worden voor de leiders van het land.

Beijing, de hoofdstad van China, komt steeds meer in de woestijn te liggen. Die uitdroging zou het wel eens in de toekomst noodzakelijk maken dat China tientallen tot misschien wel honderden miljoenen mensen moet gaan verhuizen naar regio's met meer beschikbaar water.

Er wonen nu al 2,8 miljard mensen, of 44 procent van de wereldbevolking, in gebieden met een grote waterschaarste. Als we niets ondernemen, zijn dat er tegen 2025 3 à 4 miljard.

Elke wereldburger heeft gemiddeld 7.300 liter zoet water per dag ter beschikking. Dat lijkt veel. Maar denk dan aan het volgende: een kilo rundvlees produceren kost 15.500 liter water. Een kilo kaas 5.000 liter. Een katoenen T-shirt 2.700 en een simpele kop koffie 140. 7.300 liter is dus lang niet genoeg. Zeker niet als iedereen op de wereld morgen steak wil eten en broodjes kaas.

Wanneer wij onze aarde bekijken vanuit de ruimte, zien wij een 'blauwe planeet'. 70 % van het aardoppervlak is immers bedekt met water. Als de aarde helemaal vlak zou zijn, dan was ze één zee, 3.700 meter diep. Een onuitputtelijke bron, zo lijkt het. Maar 97 % van het 1,4 miljard kubieke kilometer aanwezige water is zeewater, en meer dan 2 % is ijs. Wat overblijft, bevindt zich ofwel op grote diepte, of is sterk vervuild. Dit betekent dat slechts 0,003 % onmiddellijk geschikt is om te worden gebruikt voor de drinkwatervoorziening.

De cijfers hieromtrent zijn onthutsend: de helft van de wereldbevolking heeft te kampen met ziekten, die rechtstreeks of onrechtstreeks te wijten zijn aan het gebruiken van vervuild water. Deze ziekten doden elk jaar 5 miljoen mensen, onder wie 4 op 5 kinderen in de ontwikkelingslanden.

Ruim 1,2 miljard mensen hebben geen toegang tot veilig water. In 2025 kan dat oplopen tot 2,3 miljard mensen. In 1955 kampten zeven landen met permanente waterschaarste, in 2025 zullen het er dertig zijn. Modellen voorspellen dat in 2025 tot twee derde van de mensheid ten minste tijdelijk voor een ernstig watertekort zal staan.

6. ECONOMISCHE IMPACT

De watercrisis, hoewel sluipend en voor de meesten onder ons onmerkbaar, valt niet te onderschatten, zegt het WEF. Waterschaarste zal de komende decennia een rem zetten op onze economische groei. 'We zullen sneller zonder water zitten dan zonder olie', liet Peter Brabeck-Letmathe, voorzitter van de voedingsgroep Nestlé, zich ontvallen. In alle opzichten is dat erger. Olie is vervangbaar, water niet.

Bijna 70 procent van het water dat wij gebruiken, gaat naar geïrrigeerde landbouw. Die is dus het kwetsbaarst. Tegen 2025 - morgen dus - zou waterschaarste de wereldwijde landbouwproductie met 30 procent doen krimpen, of het equivalent van al het graan dat geoogst wordt in India en de VS samen. In India is een vierde van de landbouwogst in gevaar door uitgeputte grondwatervoorraden. Het land herbergt wel een zesde van de wereldbevolking.

Als de wereld op dezelfde voet doorgaat, zal er tegen 2025 als gevolg van het toenemende waterverbruik ongeveer 350 miljoen ton voedsel minder worden geproduceerd, zo blijkt uit het rapport. Ter vergelijking: dat is ongeveer zoveel als de volledige graanoogst die de VS jaarlijks binnenhalen.

Recente prognoses duiden erop dat tegen 2025 meer dan vijftig landen, met samen drie miljard mensen, met waterschaarste zullen worden geconfronteerd, dit ten gevolge van een stijging van de vraag naar water met 650 %.

De situatie zou nog nijpender worden als belangrijke grondwaterbronnen in China, India, West-Azië en Noord-Afrika uitgeput raken. Het gebrek aan irrigatiewater en daarmee de afname van de voedselproductie, zou de voedselprijzen dramatisch doen stijgen.

Bij een afname van de voedselproductie met ongeveer 10 procent zullen de prijzen van rijst 40 procent, tarwe 80 procent en maïs zelfs 120 procent kunnen stijgen. We kijken de komende decennia aan tegen hogere landbouwprijzen en meer voedselimport. Het WEF schat dat over twintig jaar meer dan de helft van de wereldbevolking afhankelijk is van voedselimport. Je ziet daarom nu al hoe landen strategische posities innemen. Saudi-Arabië richtte in 2008 een fonds op om elders in de wereld landbouwgrond op te kopen, zoals in Pakistan en de Hoorn van Afrika. China doet hetzelfde in Zuid-Afrika.

Water, ontwikkeling en economische groei zijn niet meer los te koppelen van elkaar. Vervuiling, vooral van water, kost China nu al 8 tot 12 procent van zijn bruto binnenlands product (bbp). 440 van de 669 Chinese steden kampen met een watertekort. Het blauwe goud wordt een toenemende bron van zorgen voor bedrijven in de energiesector, de mijnbouw, de voedingsindustrie en die van de halfgeleiders.

7. OPLOSSINGEN

Oplossingen zijn in veel gevallen voorhanden, als je maar genoeg geld over hebt voor die oplossing. Drie belangrijke oplossingen springen er uit:

Oplossing 1: Hergebruik

In China zijn ze nu steeds meer aan het kijken naar hergebruik van water. Dit houdt in het gebruikte water opvangen, schoonmaken en opnieuw gebruiken.

Oplossing 2: Aanvoeren van water

Een andere oplossing is gekozen in het westen van Amerika. Daar leggen ze pijpleidingen aan en pompen ze water van waar er genoeg is, naar plekken waar een tekort is. Het probleem dat nu ontstaat, is dat waar eerst water genoeg was, de enorme vraag vanuit de droge gebieden de natte gebieden ondertussen ook laat uitdrogen. De kans bestaat daarom dat binnen tien jaar het probleem in Amerika acuut gaat worden. Heel de Colorado rivier vervoert al meer dan tien jaar steeds minder water dan voorheen. De regens blijven uit in de Rocky Mountains.

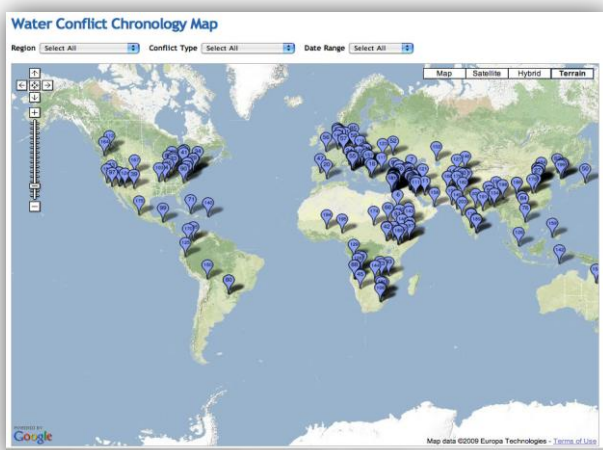
Oplossing 3: Ontzouten van zeewater

Een andere oplossing is gekozen in vooral het Midden-Oosten. Daar pompen ze zeewater op, halen het zout eruit en gebruiken het van zout ontdane zeewater als drinkwater. In die regio is dit qua kosten niet zo'n probleem. Er is olie genoeg en het kost daar nog weinig. Er is ook zeewater genoeg... In het Midden-Oosten, waar de drinkwatervoorraden beperkt zijn maar het waterverbruik zeer hoog ligt, is ontzilting goed voor 75 % van het drinkwater. De grootste nadelen van de technologie zijn het hoge energieverbruik en de kostprijs.

Het probleem van de waterschaarste kan beperkt worden door een combinatie van beter management van de watervoorraden, een strengere en meer doeltreffende waterwetgeving en technologische vooruitgang, een evenwichtsoefening tussen het leveren van kwaliteit en kwantiteit.

8. CONFLICTEN

Politiek wetenschappers verwachten dat conflicten over water zullen toenemen. Naarmate het goedje schaarser wordt, zal de frictie toenemen. In Azië, het continent waar de druk op de watervoorraden zowat het grootst is, is de spanning nu al om te snijden.

India bijvoorbeeld is voor een derde van zijn drinkwater afhankelijk van rivieren die in China ontspringen en die de Chinezen zonder enige vorm van overleg kanaliseren en indammen. In dat laatste zijn de Chinezen overigens bijzonder sterk. Ze verleggen waterstromen zoals het hen uitkomt. Ze bouwen grootschalige aquaducten en dammen en tasten daarmee de hele waterhuishouding van de regio aan.

De Mekong bijvoorbeeld, die van Tibet over China naar Myanmar, Laos, Thailand en Cambodja stroomt, is sinds kort een sterk verdunde stroom geworden. Nochtans zijn 60 miljoen mensen ervan afhankelijk voor hun inkomsten. De Aziatische bureaus beschuldigen China er nu van verantwoordelijk te zijn voor het verminderde waterdebiet door de bouw van drie dammen stroomopwaarts.

Maar de Indiërs zijn evenmin te onderschatten. De zes hoofdstromen van het Indusbekken stromen op hun weg naar Pakistan en India door het door India gecontroleerde Kasjmir. Een verdrag uit 1960 verdeelt het water tussen de twee landen, waarbij India het water uit de drie oostelijke rivieren krijgt, en Pakistan dat van de drie westelijke. Maar onder dat verdrag tikt een tijdbom, schrijft de Canadese Gwynne Dyer in zijn boek 'Climate Wars: The Fight for Survival as the World Overheats'. De Indiase rivieren bevatten slechts een vijfde van de hoeveelheid water in het systeem. Om dat aandeel op te trekken, stelden bemiddelaars van de Wereldbank voor dat India een vaste hoeveelheid water uit de Pakistaanse rivieren zou mogen trekken. Pakistan aanvaardde dat schoorvoetend, maar moet nu toezien hoe het aandeel van India relatief gezien steeds groter wordt naarmate de hoeveelheid water die door het Indusbekken stroomt, afneemt.

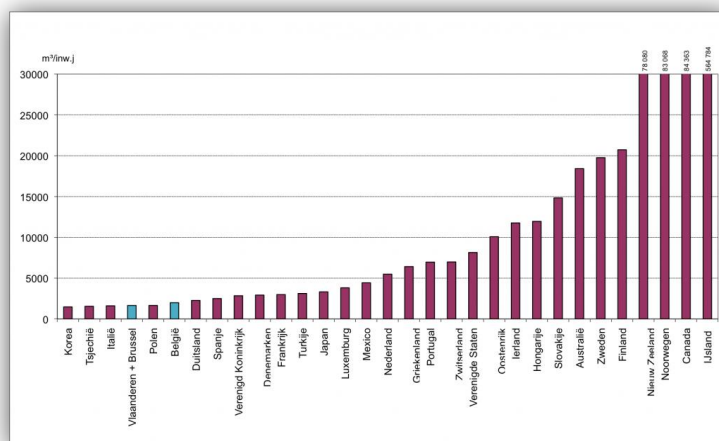
Wanneer verschillende landen hetzelfde water claimen, worden er verschillende argumenten aangehaald die het 'recht' van een land moeten staven. Hierbij kunnen twee tegengestelde principes worden onderscheiden. In het geval van het principe van de "absolute territoriale soevereiniteit" beslist ieder land voor zich hoe en waar het water wordt gebruikt dat zich binnen de grenzen bevindt, zonder dat er rekening gehouden moet worden met de belangen en behoeften van andere landen; het zijn vooral landen die aan de bovenloop van een rivier liggen - dicht bij de bron - die dit principe hanteren. Het principe van "absolute territoriale integriteit" is het meest extreme tegengestelde, waarbij wordt gesteld dat er niet geraakt mag worden aan de hoeveelheid en de kwaliteit van het water dat op een natuurlijke manier van het ene naar het andere land zou stromen. Dit principe speelt vanzelfsprekend in het voordeel van landen die aan de benedenloop van een rivier liggen. In de praktijk zien we weinig voorbeelden van de beide extreme posities.

Op basis van deze internationale praktijk en de opinies van toonaangevende juristen hebben de Verenigde Naties gedurende 27 jaar gewerkt aan een "Conventie over het recht van niet-scheepvaartmatig (non-navigational) gebruik van internationale waterlopen", die in april 1997 door de Algemene Vergadering is goedgekeurd. De Conventie bevat een aantal algemene principes waarin landen zich kunnen terugvinden, zoals billijkheid en redelijkheid in de verdeling, vermijden van schade, de noodzaak tot bescherming van het milieu, informatie-uitwisseling voor goed waterbeheer, mechanismen voor vreedzame oplossing van conflicten en richtlijnen voor de bescherming van een waterloop tijdens gewapende conflicten. De Conventie is nog niet in werking getreden omdat tot op heden nog niet genoeg landen de Conventie ratificeerden, ondanks de algemene bewoordingen en de vaagheid van de principes.

9. BELGIË

De waterproblematiek in België is geen gekend probleem, maar wel een probleem, en zal dat in de toekomst nog meer worden. Kijk maar naar onderstaande grafiek, opgesteld door de Vlaamse Milieumaatschappij, waar de waterbeschikbaarheid per inwoner wordt voorgesteld. België, en Vlaanderen nog meer, bungelen helemaal achteraan, zelfs na landen met gekende waterproblemen zoals Spanje en Portugal. We zijn niet goed bezig!

Afhankelijk van de methode blijkt dat er gemiddeld in Vlaanderen en Brussel jaarlijks tussen 1 100 en 1 700 m³ water per persoon beschikbaar is. Internationaal wordt dit als "zeer weinig" bestempeld en beschouwd als het absolute minimum om aan de eisen van een geïndustrialiseerd land te kunnen voldoen. De belangrijkste oorzaak van die lage waterbeschikbaarheid is de grote bevolkingsdichtheid in Vlaanderen en Brussel. Het beschikbare water moet over een groot aantal inwoners verdeeld worden, terwijl de oppervlakte beperkt is. Verder zijn er ook geen heel grote rivieren die Vlaanderen binnenstromen.

Met 434 inwoners per km² is Vlaanderen het dichtst bevolkte gebied van Europa, en bijvoorbeeld dichter bevolkt dan Japan. Andere factoren zijn het grote aandeel aan verharde oppervlakte (15 % van Vlaanderen wordt ingenomen door bouwgrond en gerelateerde bestemmingen), ons hoge waterverbruik en de overextractie van grondwater in bepaalde gebieden. Op veel plaatsen is bovendien de kwaliteit van het beschikbare water onvoldoende. België heeft, op Malta na, de laagste hoeveelheid hernieuwbaar water in Europa.

In totaal verbruiken we bijna 840 miljoen m³ water per jaar. Vlaanderen compenseert jaarlijks het tekort aan leidingwater door de import van ongeveer 90 miljoen m³ uit Wallonië en de buurlanden. Voornamelijk in de provincies Brabant, Oost- en West-Vlaanderen heeft men te kampen met een tekort aan leidingwater. Het grondwater levert ongeveer 50 % van het verbruikte water. Het aandeel van grondwater in de totale waterconsumptie neemt bovendien steeds toe. De hoeveelheid grondwater opgepompt door landbouw en industrie steeg van 117 miljoen m³ in 1983 tot meer dan 200 miljoen m³ in 1995. Verschillende van onze grondwaterreserves bestaan uit fossiele waters (vb. De Sokkel). We onttrekken dus water uit onze grondwaterreserves, zonder significante aanvulling. Dit resulteert in een continue daling van de grondwatertafel en een verslechtering van de waterkwaliteit.

10. BELEGGINGSOPPORTUNITEIT?

Water wordt stilaan een kostbaar economisch goed. En daarom ook een interessant item voor investeerders. Goldman Sachs schat de wereldwijde markt voor water- en sanitaire infrastructuur op 400 miljard dollar (213 miljard euro). Er valt geld te verdienen met water, veel geld. Het klinkt misschien niet sexy, maar de markt voor wc's in ontwikkelingslanden heeft een waanzinnig potentieel. Maar ook afvalwaterverwerking of ontziltling beloven sectoren van de toekomst te worden. Voor de ontziltingsindustrie circuleren prognoses van 20 procent groei per jaar.

Wordt water het nieuwe olie? Een teken aan de wand is alvast dat watergerelateerde beleggingen aan belangstelling winnen. Financiële spelers zoals Merrill Lynch wijzen erop dat water alles heeft van de ideale belegging: het is uniek, er is geen alternatief, de vraag stijgt zeker in de toekomst en de prijsvolatiliteit is laag. Sommige analisten verwachten dat waterinfrastructuurfondsen het de komende decennia beter zullen doen dan oliefondsen.

Als water een economisch en financieel product wordt, kan dat meer investeringen aantrekken en meteen ook een efficiënter watergebruik in de hand werken. Maar dan borrelen ook ethische bezwaren op. Moet water, een basisrecht, geen publiek goed zijn? En hebben overheden wel de middelen om de nodige investeringen te doen? Water heeft ook vaak een heilige of mythische status. Het is de kern van alle leven. En daarom ook bijzonder moeilijk te managen. En toch zal het moeten. Want als de mens oorlogen heeft uitgevochten voor grond en olie, zou het verbazen mocht hij dat niet doen voor iets zo kostbaar en schaars als water.

11. EPILOOG

We staan er niet bij stil dat we wel eens ooit een tekort aan water zullen hebben. Het is een luxegoed dat ge(ver)bruikt wordt als een alledaags goed. Zolang er water uit de kraan komt, zijn we tevreden. Er zal hier ook altijd water uit de kraan blijven komen, maar aan welke prijs?

Indirect zal dit ook een effect hebben op de prijs van ons voedsel. De prijzen van ons voedsel, toch dé basisbehoefte van ieder mens, staan door verschillende krachten (bevolkingstoename, stijgende olieprijsen,...) al onder druk. Een slecht waterbeheer kan er ook nog eens voor zorgen dat oogsten mislukken, minder opbrengen, enz. Dit zal nog een versterkend effect hebben op de prijsstijging van ons voedsel.

We moeten erbij stilstaan dat water een geschenk is dat we moeten koesteren. Ook hier moeten er dringende en structurele maatregelen genomen worden en globale regels worden afgesproken. Er zijn al voldoende bewijzen dat het de verkeerde kant opgaat. Het verstoord klimaat is al een indicatie dat de watervoorzieningen in de wereld aan het veranderen is. Het is des te meer een bewijs dat je niet eeuwig met de natuur kan knoeien.

Ooit komt boontje om zijn loontje, en als we niet te gepasten tijde de correcte maatregelen nemen, zal het serieuze gevolgen hebben voor onze portemonnee en die van onze (klein)kinderen. Diegenen die zich als eerste en het beste kunnen aanpassen aan de aankomende veranderingen in de wereld, zullen de winnaars van morgen zijn.

Bronnen:

De Tijd: Oorlog om water

Beurs.com: 3 nieuwe trends: water wordt schaars – Tom Lassing

www.econoshock.be: - Water op het vuur : Posted by Heleen in Green Corner // Belgian water troubles - by Heleen in Green Corner

<http://www.waternet.be/nederlands/hoorn.htm> - Stefan Deconinck, December 2003

Toekomstige waterschaarste leidt tot voedseltekort

<http://www.aww.be/Waterschaarste.html>

<http://users.telenet.be/johanenleen-six/water/schaarste.htm> - Hergebruik zal waterschaarste in Vlaanderen moeten oplossen.